

Kedves Sanyi Bátyánk! A *Földrajzi Értesítő*vel bármilyen módon kapcsolatba került geográfusok és a rokontudományok képviselői, az MTA FKI korábbi és jelenlegi munkatársai, teljes személyzete, az egyetemek földrajzi tanszékei és egyéb kutatási műhelyek dolgozói nevében több jókívánságot is tolmácsolnom kell Neked.

Mindannyian azt szeretnénk, ha még nagyon sokáig köztünk lennél. Számíthatnánk szakmai és baráti tanácsaidra, egyengetnéd pályánkat, fésülgetnéd nyelvtanilag és stílusában nem mindig tökéletesen magyarságú kézíratainkat, de még inkább azt, ha közreműködnél a földrajztudomány, különösen pedig a természetföldrajz és a táj kutatás rangjának megőrzésében, sőt további emelésében; erősítenéd a kapcsolatokat, az összetartást a különböző intézmények, a tanárok közösségei, a szélesebb szakmai közvélemény között, összekötnéd a geográfia múltját a jelenével és jövőjével. Tömören összefoglalva: még sok mindenben várunk Tőled segítséget, ilyen önző módon kívánunk tehát jó egészséget és hosszú életet!

LÓCZY DÉNES

Ázsia Központ Pécssett

1999 tavaszán TÓTH József a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem rektora, a Földrajzi Intézet igazgatója – BÁRDI László vezetésével és KOLTAI Dénes, a JPTE FEEFI első emberének aktív közreműködésével – életre hívta a régóta, sokak által nagy érdeklődéssel várt *pécsi Ázsia Központot*.

Központunk a JPTE (2000. jan. 1-től: Pécsi Tudományegyetem) Természettudományi Kara Földrajzi Intézetének keretein belül működik. Az Ázsia Központ gondolata nem új keletű, a körülmények szerencsés együttállása tette lehetővé 1999. évi létrejöttét. A Központ alapját – virtuálisan – 1998 őszén, tibeti expedíciónk alkalmával raktuk le, egy obo formájában az 5200 m magas Kampalahágónál, remélve így az égiek jóindulatát. (Persze a „földiek” segítsége nélkül vállalkozásunk nem sikerülhetett volna, köszönet érte.)

A Központ céljának, általános oktatási-kutatási koncepciójának meghatározásakor a hagyományos filológiai megközelítésen túllépve fáradoztunk a magunk és a szándékaink szerinti célcsoport számára is elfogadható szemlélet kialakításán. Következésképpen az interdiszciplináris tantárgyfelépítés és kutatástervezés már az indulásnál is alapvető szerepet kapott, mindamellett, hogy jelenleg is még csak az első lépéseinket tettük meg a „10 000 li hosszúságú úton”. Az egyes térségek, államok feldolgozását a természetföldrajzi alapok áttekintésével kezdjük, hiszen kurzusainkra zömében nem földrajz szakos hallgatók járnak. Ugyanakkor a természeti geográfiára való építkezés csak az „első elemét” jelenti annak a szakmai logikai sornak, amelyet követünk, hiszen az ázsiai nyelvek alapjainak, az egyes társadalmak fejlődésmenetének, történelmi sajátosságainak, civilizációs pilléreinek megismerése, amelyeket a jelenkor gazdasági és politikai földrajzi ismeretei tesznek teljessé, adják a múltból a jelenig vezető és oktató Ázsia-ismeretek gerincét.

A statikus ismeretek mellett/helyett a fejlődés dinamikájának és sajátos ázsiai jellegzetességeinek vizsgálatával kívánjuk megkeresni azokat a potenciális kapcsolódási pontokat, amelyekhez hazai, ill. európai kutatásaink gyakorlati haszonnal tudnak csatlakozni. Ezzel olyan megbízható, szilárd

szakmai alapokat és probléma-érzékeny gondolkodásmódot kívánunk kialakítani hallgatóinkban, amely alkalmas az önálló egyéni továbblépésre, önképzésre is.

Az Ázsia Központ annyiban különbözik a már meglévő szervezeti egységek többségétől, hogy tevékenysége, hatóköre nem kíván bezárkózni szorosabban vett egységébe. A szokásos „áthallgatás” törvényes lehetősége esetünkben nem csupán eshetőség, hanem közérdekű javaslat is *bármely kar bármely szakának hallgatója (nappali, posztgraduális, levelező)* számára. A Központ ugyanis olyan tantárgyi kínálatot, speciálkollégiumi javaslatokat ajánl, amelyek nem csak színesíteni szeretnék a választható lehetőségek általános körét, hanem a későbbi életpálya előnyeikhez a *szakosodás többletét* is biztosítani kívánják. Egyetemünk hallgatóin kívül – az adott lehetőségek korlátain belül – természetesen várunk minden tudásra, új információra éhes érdeklődőt is.

Közismert, hogy Magyarország meghatározó fejlesztési prioritása az *Európai Unióba való felvételre* irányul. Azt azonban már kevesebben tudják, hogy az Európai Uniónak olyan *alapvető elemzései és határozatai vannak*, mint „*Az új Ázsia-stratégia*” és „*A hosszú távú Kína-politika*”, amelyek új és kiemelt stratégiai irányként jelölik meg Ázsiát, s ezen belül is a rendkívül dinamikus fejlődő Távol-Keletet, külön hangsúlyozva Kína jelentőségét és távlatait. Így európai uniós felkészülésünk sem teljes értékű, ha az csupán a szűkebben vett földrészünk gazdasági integrációjára irányul, s megfelelkezünk majdani nagy befogadó szervezetünk alapvető célkitűzéseiről.

Az EU vonatkozó döntéseinek optimálisan *előbe tudunk menni* azzal, hogy *időben* felkészülünk azokra a feladatokra, amelyek a tagállamokra vonatkoznak. Így elérhető kedvező esetben, hogy mire tagfelvételi kérelmünk teljesül, már *rendelkezünk* olyan felkészült *szakemberekkel*, akik nemhogy nincsenek lekésve az EU stratégiai menetrendjétől, hanem azokhoz *naprakészen* tudnak kapcsolódni.

A jelen és még inkább a jövő gazdasági, geopolitikai kapcsolatai – éppen a hivatkozott határozatoknak megfelelően – azt igénylik, hogy *nem egyszerűen átlagosan képzett* közgazdászokra, tanárookra, jogászokra, területfejlesztési szakemberekre, kulturális és gazdasági diplomataakra van szükség, hanem olyanokra, akik szélesebb perspektívában is felkészültek, *speciális ismeretekkel is rendelkeznek*, s ennek alapján átfogóbb feladatrendszerekben is eredményesen tudnak közreműködni.

A versenyképesebb tudásanyag nyújtása versenyképesebb munkaerőt, kedvezőbb elhelyezkedési lehetőséget is jelent a hallgatóknak, ezért került sor a JPTE szerkezeti modernizációjának e lépésére, az Ázsia Központ létrehozására.

A fentiekből kitűnhet, hogy az Ázsia Központ jelenlegi fő profilját az oktatási tevékenység adja. Emellett azonban munkatársaink folytatják a legnagyobb földrésszel kapcsolatos kutatásaikat is. Több olyan – saját kiadású – kötet megjelenése van folyamatban, amelyeket hiánypótlóknak szánunk. Rövidesen napvilágot lát az *Ázsia Központ Keleti Kiskönyvtárának első darabja* is. Vizsgálataink nagyobb része – jelenleg – a földrész két gigaszára, Kínára és Indiára irányul, de ahogyan a tantárgyi kínálatot bővíteni igyekszünk, úgy az új kollégák bevonásával kutatási palettánkat is színesítjük.

Az eseti egyéni érdeklődés kielégítése és a későbbi specializáció érdekében az Ázsia Központ az *alábbi, alapozó jellegű tantárgyválasztékot* kínálta az 1999/2000. tanév I. félévében:

a) Keleti nyelvek:

- *Kínai nyelv kezdőknek I.*, (kód: MUV6041), oktató: BÁNYAI Sándor,
- *Kínai társalgási gyakorlatok*, (kód: MUV6045), oktató: Fu ZHI-LIANG,
- *Hindi nyelv kezdőknek I.* (kód: MUV6049), oktató: ARADI Éva.

b) Természetföldrajzi tényezők:

- *Ázsia regionális természetföldrajza*, (kód: MUV6113), oktató: WILHELM Zoltán,
- *Ázsia természeti csodái*, (kód: MUV6112), oktató: WILHELM Zoltán.

c) Társadalomföldrajzi tényezők:

- *Kína népesség- és településföldrajza*, (kód: MUV6114), oktató: TÓTH József,
- *Ázsia felfedezés-története*, (kód: MUV6052), oktató: KUBASSEK János.

d) Kulturális alapok:

- *A keleti világvallások története*, (kód: MUV6044), oktató: BÁRDI László,
- *Bevezetés a kínai civilizáció alapjaiba I.*, (kód: MUV6043), oktató: BÁRDI László,
- *Bevezetés az indiai civilizáció alapjaiba I.*, (kód: MUV6048), oktató: ARADI Éva,
- *Szibéria régészeti emlékei*, (kód: MUV6047, TOR1820), oktató: ERDÉLYI István,
- *Mongólia régészeti emlékei*, (kód: MUV6046, TOR18109), oktató: ERDÉLYI István,
- *Kína és a világ*, (kód: MUV6050), oktató: CHEN LIN

e) *Gazdaságföldrajzi tényezők:*

- *Kína gazdaságtörténete*, kód: MUV6115, oktatók: KRISZTIÁN Béla, NEMESKÉRI Zsolt.

A tantárgyak/szemináriumok általában 2 szemeszterre, az alapozó fontosságú nyelvek esetében 4 félévre terjednek. Az oktatásban a JPTE tanárai mellett más hazai egyetemek ismert szakértői, valamint meghívott külföldi vendégprofesszorok vesznek részt.

Akik egyetemi tanulmányainak kezdetétől részt kívánnak venni az Ázsia Központ oktatási programjában, azok számára az első két tanév *általános* képzésének alapozó jellegű tantárgyválasztéka után a *specializáció* három tanévre terjedő szakasza következik. A specializáció – az előzetes tervek szerint – két fő típusra különül el: egyrészt lehet szakosodni államokra vagy térségekre (pl. Kína, India, Japán, Közel-Kelet), másrészt tudományágakra, szakterületekre (az egyes ázsiai országok vagy térségek településfejlesztési, geopolitikai, történelmi, művészettörténeti, külgazdasági stb. kérdései).

A tervek szerint, aki minimálisan 4 szemeszteren keresztül meghatározott tanegységet szerez meg az Ázsia Központ tantárgykinálatából, a diplomájához kiegészítést kap az elvégzett Ázsia-ismereti specializációról.

A központ munkáját hatalmas érdeklődés kíséri, az első félév kurzusaira *közel 600 hallgató* jelentkezett! A tematika tervszerű fejlesztése során a következő lépéseink Japán, az arab világ, ill. Oroszország ázsiai része felé irányulnak.

Üzenet értékű, hogy Pécs városa – felfigyelve kezdeményezésünkre –, igyekezett segítséget nyújtani. Rendelkezésünkre bocsátottak egy belvárosi, frissen felújított kulturális intézményben, az (Ázsia Központtal kissé furcsán összecsengő) Európa Házban három irodahelyiséget, így az Ázsia Központ küldetésének létjogosultságát bizonyítva kilépett az egyetem, ill. a Földrajzi Intézet adta keretek közül. Távolati lehetőségeinket előrevetíti, hogy az Európa Házban a kulturális egységeken kívül üzleti jellegűek is működnek.*

BÁRDI LÁSZLÓ–WILHELM ZOLTÁN

* Az Ázsia Központ tevékenységével összefüggő *bármely részkérdésről* további információ kérhető: BÁRDI László egyetemi docens, igazgatótól (A/516. szoba; tel.: 06-72-327-622/4485; e-mail: bardi@ttk.jpte.hu, fax: 06-72-501-531) és WILHELM Zoltán egyetemi adjunktus, igazgatóhelyettestől (A/534. szoba; tel.: 06-72-327-622/4134, 06-30/9930-717, fax: 06-72-501-531, e-mail: wilhelm@ttk.jpte.hu). Az időszerű kérdésekről további *folyamatos tájékoztatás* olvasható még az Internet <http://foldrajz.jpte.hu> c. honlapján, valamint a *Notitia Geographica* (a Földrajzi Intézet heti információs kiadványa) és a *Data Geographica* (a BMFE információs folyóirata) lapjain, továbbá a *Campus* hasábjain.